

СЕКЦІЯ 3. Розвиток сучасних ЗВО України та світу. Культурні та освітянські традиції

Абсаямова Я. В., к. пед. н., доцентка
Київський національний університет технологій та дизайну (Київ, Україна)

КОНТЕКСТНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Сьогодні, в епоху інтеграції України до європейського освітнього та економічного простору, процесів глобалізації та прискорення темпів суспільних трансформацій, надзвичайно важливим є володіння кожним іноземною мовою, навіть кількома, щоб бути компетентним і конкурентоспроможним на сучасному ринку праці та ефективно займатися фаховою діяльністю. Тут першою базовою ланкою у навчанні іноземної мови стає заклад загальної середньої освіти, де найважливішу роль у навчальному процесі відіграє саме вчитель як його організатор. Велика кількість закладів вищої освіти здійснює підготовку вчителів іноземної мови, відповідно до своїх освітніх програм. Однак, формування професійної компетентності даної категорії педагогів є складним і довготривалим процесом, що вказує на існування проблеми, яка потребує вирішення для оптимізації процесу підготовки вчителів іноземної мови у сучасних закладах вищої освіти (ЗВО).

Вітчизняними та зарубіжними дослідниками досить довго вивчаються проблеми навчання у ЗВО, зокрема щодо вчителя іноземних мов, формування його комунікативних умінь, міжкультурної компетентності тощо. З огляду на необхідність формування професійної компетентності вчителя іноземної мови під час навчання у ЗВО, слід звернутися до розуміння самого поняття професійної компетентності, під якою розуміється інтегративна якість особистості, що охоплює не лише

знання про сутність і зміст професійної діяльності та її технології, але й професійно важливі особистісні якості, здатність до творчості, які мають комунікативний характер.

Низка досліджень вітчизняних (Н. Дем'яненко, В. Желанова, О. Шапран та ін.) та зарубіжних (Е. Байкер, Р. Бернс, М. Девлін, П. Еріксон, К. Хадсон, Л. Хоуп, О. Щербакова та ін.) вчених присвячена технології контекстного навчання у практиці професійної підготовки майбутніх фахівців.

Вивчення робіт В. Балакіревої [1], О. Ковтун [2], Н. Мирончук [3] дозволило зробити висновок, що умови для оптимізації процесу формування професійної компетентності вчителя іноземної мови якнайкраще забезпечує контекстний підхід, який передбачає трансформацію навчально-пізнавальної діяльності у професійну через моделювання освітнього середовища, близького до фахового за структурою та змістом. Контекстне навчання як форма активного навчання спрямоване на таку професійну підготовку здобувачів, яка реалізується через системне використання фахового контексту з поступовим наповненням навчального процесу елементами фахової діяльності. При цьому система дидактичних форм, методів і засобів використовується у моделюванні предметного та соціального змісту діяльності майбутнього фахівця. За контекстного навчання здобувач просувається у своїй пізнавальній діяльності за схемою «аналіз ситуації-постановка завдання-розв'язання завдання-доведення істинності рішення», яка відображає повний мисленнєвий цикл. Здійснивши переміщення «інформація-думка-усвідомлена дія», здобувач набуває практичної компетентності. При цьому трансформація навчально-пізнавальної діяльності у професійну має забезпечуватися з відповідною зміною потреб, мотивів, цілей, результатів. Засвоєння навчального матеріалу з низки дисциплін буде усвідомленим, якщо відбуватиметься через проблемні ситуації. Тоді здобутий досвід використовуватиметься у фаховій діяльності, а моделювання педагогічних

ситуацій та професійних завдань забезпечить інтегрування різних видів діяльності.

Таким чином, саме контекстний підхід забезпечує цілісне уявлення про фахову діяльність, уможливорює фахову мотивацію, комунікативні уміння (педагогічне спілкування та комунікацію іноземною мовою), уміння самовдосконалення здобувача вищої освіти. За даного підходу відповідними критеріями сформованості фахової компетентності останнього доцільно виділити 1) діяльнісний, 2) мотиваційний, 3) когнітивний, 4) особистісний.

Висновок. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови має реалізуватися через використання контекстного підходу до його підготовки у ЗВО.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Балакірєва В. А. Контекстний підхід підготовки майбутніх учителів до організації трудового навчання молодших школярів. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка*. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький, 2018. Вип. 166. С. 49–53.

2. Ковтун О. В. Контекстний підхід як методологічний концепт формування професійно-мовленнєвої діяльності майбутніх авіаційних операторів. URL: <http://er.nau.edu.ua/jspui/bitstream/NAU/4467/14.pdf>.

3. Мирончук Н. М. Контекстний підхід у підготовці студентів до професійної діяльності у зарубіжній педагогічній теорії. *Креативна педагогіка*. Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки «Полісся». Житомир, 2018. Вип. 13. С. 95–101.